

Emlékeztető

a Fenntartható Atomenergia Technológiai Platform (FAE-TP)
Kormányzó Testületének (KT) üléséről

Az ülés helye: MTA KFKI AEKI tanácsterme, Bp.XII. Konkoly T.M. út 29-33, XIX.ép.

Az ülés ideje: 2011. február 22.

Jelen vannak: a KT tagjai, a VB, a TCS és az SZCS elnökei, valamint az NFM képviselője, összesen 14 fő, a mellékelt jelenléti ív szerint. Holló Előd és Lovas Rezső kimentették magukat.

Gadó János üdvözölte a megjelenteket, majd Vidovszky István ismertette a KT összetételében bekövetkezett változásokat, miszerint az ERBE képviselője Vavrik Antal helyett Dohán Farkas, az RHK képviselője Hegyháti József helyett Kereki Ferenc, az MVM-nek pedig közvetlen képviselője van Nagy Sándor személyében.

1. Bareith Attila ismertette a Stratégiai Kutatási Tervet (SKT), amelyet korábban írásban szétküldött, majd Horváth Ákos kiegészítette a beszámolót.
2. Lux Iván ismertette a Tükör Csoport elképzeléseit, aminek írott változatát a résztvevők szintén megkapták korábban. Ezt követően a két anyagról közös vita folyt. Gadó János elmondta, hogy a SKT helyenként hiányos, máshol átfedéseket tartalmaz, ezért ennek átdolgozása kívánatos, továbbá bizonyos szűrést kell végzeni, hogy az alacsony prioritású témák kikerüljenek a tervből. Észrevételezte továbbá, hogy a témák csoportosítása helyesebb lenne szakmák szerint, mintsem a reaktorgenerációk szerint, ahogy jelenleg van. Rónaky József megjegyezte hogy az ALLEGRO projektet külön kellene tárgyalni, valamint felhívta a figyelmet a fűtőelemciklus zárásával kapcsolatos, a tervben nem szereplő problémákra, úgymint a KKÁT-ban lévő kazetták tokozása a végleges elhelyezés előtt, illetve a kapcsolódó földalatti laboratórium létrehozása. Aszódi Attila örömet fejezte ki, hogy létrejött a SKT jelen változata, de hozzátette, hogy a további finomítás személyes találkozásokot igényel, e-mailes kapcsolattartással ennél jobbat nem lehet létrehozni. Elter József felhívta a figyelmet arra, hogy a SKT koncepciója a kiégett üzemanyag újrafeldolgozásán alapul, ezért az eltemetéssel kapcsolatos kérdések felvétele ellentmondást szülne. Rónaky József hangsúlyozta, hogy mindkét módszerre szükség van, de úgy kell temetni, hogy az újrafeldolgozás lehetséges maradjon. Kereki Ferenc a mélygeológiai tárolás szükségességének eldöntését szorgalmazta, megjegyezve, hogy nemcsak a földtani szempontokat kell mérlegelni. Rónaky József javasolta, hogy a kérdés eldöntését halasszuk el, hiszen figyelembe kell majd venni a még kidolgozandó hulladék és kiégett fűtőelem nemzeti program tartalmát is, amelynek a kereteit Brüsszelben dolgozzák ki a közeljövőben. A KT végülis egyrészt egyetértett az érdemi döntések halasztásával, másrészt javasolta a kiégett fűtőelemek végeleges elhelyezésével kapcsolatos technológiai problémák felvbételét az SKT-ba. Elter József felhívta a figyelmet arra, hogy a SKT jelen változata tartalmaz kicsinyes

szempontok szerint túlrészletezett fejezeteket is, ezek nagyvonalúsítása elengedhetetlen. Megjegyezte továbbá, hogy a SKT-ben túl sokféle reaktor szerepel, tekintettel a hazai katonai létszámra, a reaktorok számát csökkenteni kell. Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy a MOX-szal kapcsolatos kérdések csak a TCS anyagában szerepelnek. Rónaky József azon nézetének adott hangot, hogy a MOX-ot onnan is ki kellene húzni, mert annak szükségességét eddig senki sem bizonyította. Gadó János úgy foglalt állást, hogy a MOX-al kapcsolatos kutatások valóban feleslegesek, de érteni kell a kérdéshez, mert a hozzáértésre később szükség lehet. Ezután Gadó János felvetette, hogy a SKT finomításának csak akkor van értelme, ha lesz a jövőbeni projektnek finanszírozása. Kovács Pál úgy nyilatkozott, hogy a minisztérium törekszik rá, hogy legyen, ezért saját keretéből biztosítani fog annyit, hogy a projekt elindulhasson. Elmondta továbbá, hogy az ALLEGRO támogatását a franciák aktív részvételével a Duna stratégia keretében EU pénzből látja megvalósíthatónak. Rónaky József hozzátette, hogy az Atomtörvény változtatása már az egyeztetés fázisában van és a változás után lehetőség nyílik majd részben a KNPA-ból finanszírozni a projektet, ez azonban csak mintegy három év múlva realizálható. Gadó János felhívta a figyelmet arra, hogy finanszírozási tervet kell készíteni a projekt indítása előtt, amiben a projekt szereplőit nevesíteni kell. Nagy Sándor úgy nyilatkozott, hogy az MVM részt akar venni a finanszírozásban. Szóba került a magyar K+F finanszírozás krízise. Aszódi Attila a finn példát említette, ahol a hasonló krízist azzal oldották meg, hogy a működő erőművek termelésarányos befizetéséből fedezik a K+F alaptevékenységét. Nagy Sándornak a szükséges pénzmennyiségre vonatkozó kérdésére Lux Iván, azt válaszolta, hogy a nukleáris K+F szükséglete kb. tízszerese az OAH által finanszírozott K+F tevékenységnek, azaz kb. évi 2,5 milliárd Ft. A vita konklúziójaként Gadó János megállapította, hogy a SKT-et javítani kell, projektszerűvé kell tenni, azaz pénzeknek, határidőknek is kell szerepeniük benne.

3. Három intézmény jelentkezett a FAE-TP-be felvételre: az MTA Atommagkutató Intézete (Atomki), Debrecen, az ISOTOPTÉCH Zrt., Debrecen és a Kópis és Társa Korlátolt Felelősségű Társaság, Paks. A felvételi kérelmek elbírálása előtt a KT megtárgyalta az Alapszabály módosításának kérdését. A módosító indítvánnyal, amelyet a KT tagjai korábban írásban megkaptak mindenki egyetértett, de Rónaky József javasolta, hogy jogász is nézze meg. (Ez az emlékeztető kiadása előtt megtörtént, kifogás nem merült fel.) A KT egyhangúlag elfogadta az Alapszabály módosítását. A módosított Alapszabályt a tagok az emlékeztetőhöz mellékelve kapják meg. A KT ugyancsak egyhangúan elfogadta mindhárom tag felvételét, társult tagként. A KT olyan levél megírására kérte elnökét, amelyben hangsúlyozva, hogy a FAE-TP számítja a társult tagok technológiai ismereteire és/vagy általános fizikai ismereteire, és kéri, hogy a SKT ismeretében jelöljék meg azokat a területeket, ahol együtt kívánnak működni a FAE-TP többi tagjával.
4. A FAE-TP és az oktatás kapcsolatáról szóló anyagot a résztvevők korábban írásban megkapták. A vita során Aszódi Attila kifejtette, hogy egy külön oktatási platform létrehozása reménytelen és szükségtelen. Gadó János elmondta, hogy a kutatók és okatők megfelelő kapcsolata fontos, ám az oktatás speciális

problémáinak kérdésében a platform nem kompetens. Lux Iván ugyancsak azt hangsúlyozta, hogy a FAE-TP egy K+F platform, ezért csak az vegyen részt aki kutatás- fejlesztéssel is foglalkozik, az oktatás problémáival a platform nem kíván foglalkozni. Ennek megfelelően a KT az alábbi határozatot hozta:

A FAE-TP úgy ítéli meg, hogy a hazai nukleáris szakembergárda megújulása a paksi blokkok üzemidő-hosszabbításának és az új atomerőművi blokkok magyarországi telepítésének előfeltétele. Fokozni kell a felsőfokú és a doktori képzésből kikerülő, az atomerőműhöz jól értő kifejezetten nukleáris szakemberek, valamint a különböző műszaki szakirányokat választó, de nukleáris ismeretekkel is bőven rendelkező mérnökök számát. Lehetővé kell tenni a nukleáris szakemberek továbbképzését és rendszeres tréningjét; mindegyikre mind az atomerőművi blokkok üzemeltetőinek, mind a nukleáris hatóságnak, mind pedig a háttér-intézményeknek szükségük van.

A FAE-TP munkálkodásának fontos eleme, hogy egyfelől a legújabb nukleáris kutatás-fejlesztési eredmények felsőfokú oktatását tevőlegesen mozdítsa elő, másfelől fokozza a kutatóegyetemi oktatók bekapcsolódását a nukleáris kutatás-fejlesztés aktuális feladatainak megoldásába. A nukleáris szakemberképzés egyéb problémái azonban kívül esnek a FAE-TP kompetenciáján.

5. Vidovszky István ismertette a platform tevékenységével kapcsolatos kiadásokat. A konferencia szervezése 634 000 Ft-ba, a Gazdasági Tükörcép Magazinban megjelent cikk 560 000 Ft-ba, a PSCA (angol kiadó) által megjelentetett kiadvány pedig 2 395 275 Ft-ba (7 500 £) került, ez összesen 3 589 275 Ft.

A résztvevők felkérték a VB elnökét, hogy a SKT fentiek szerinti átdolgozását irányítsa. Bareith Attila úgy nyilatkozott, hogy az átdolgozott SKT vitájára 2011 májusban kerülhet sor.

Összeállította: Vidovszky István